

<http://aficccat.org/spip.php?article12841>

El somni institucional crea monstres (i no només la investidura del Quim Torra)

- Actualitat - Articles opinió -

Date de mise en ligne : dilluns 14 de maig de 2018

Copyright © CGTCatalunya.cat - Tous droits réservés

Hi ha diverses motivacions per participar a les institucions des d'això que, de manera genèrica, s'anomena l'esquerra. Una és el convenciment que, des de les institucions, es pot gestionar la realitat. Allò del "asalto a los cielos". Com us podeu imaginar, aquesta ni me la crec ni m'interessa. Una altra és la creença que el joc institucional pot enfortir els moviments socials i l'activisme de fora, del carrer, dels barris i pobles, dels llocs de treball, etc. Una tercera deriva de considerar que la millor manera de destruir l'enemic, que és o està a les institucions, és des de dins. I finalment, la darrera, pot considerar que no ens queda altra que entrar-hi, malgrat ser conscient que no és el nostre escenari.

Tot i que tampoc m'hi sento especialment interpel·lat, els supòsits que van del dos al quatre ens plantegen escenaris més propers que el primer. El municipalisme alternatiu des de fa anys veiem que plantegen alguns sectors dels moviments socials en pot ser un exemple. Algú podria dir que allò d'anar als comitès d'empresa per a buidar-los de continguts en seria un altre, tot i que la rellevància pública d'aquest àmbit institucional és molt menor que el dels ajuntaments. I segur que ens ve al cap el famós "cavall de Troia" de fa uns anys. En síntesi, sabem de què parlo i segur que totes i tots tenim diverses opinions i valoracions al respecte. No hi vull entrar directament, si més no al debat de partida sobre el joc institucional. Avui prefereixo fixar-me d'alguns efectes.

La presència a les institucions ens situa en uns escenaris que en absolut són els nostres. Jo parlo a partir de la meva experiència en comitès d'empresa i, suposo, que per qui està en un ajuntament (i no cal dir en un parlament) això encara és molt més exagerat. Un primer efecte de la institució és fer-te diferent als teus companys i companyes. Tu hi ets; ells i elles, no. Com per art de màgia (bé, de màgia ben bé, no; darrera hi ha l'estat) tens la capacitat d'accedir a informació i puntualment de prendre decisions que afecten als teus iguals que, paradoxalment, no tenen aquesta mateixa capacitat. Ja se que generalment s'argumenta que en realitat no es perd el vincle amb fora, però fàcilment les institucions acaben debilitant la nostra pertinença a un espai extern. Un espai que, en la mesura que cedeix davant una certa dinàmica de delegació de la seva activitat en qui es troba dins de la institució, perd vigor, dinamisme i autonomia.

La segona fase en aquest procés és el situar-te en escenaris que no són els nostres, i et porten a participar de debats i discussions que ni les hem volgut nosaltres ni hem tingut la capacitat de decidir-ne els termes. En el món del treball, la negociació en despatxos d'un ERO en pot ser un exemple paradigmàtic que, a més, generalment sempre acaba malament pels nostres interessos. En el món institucional se m'acudeixen les normatives del civisme, els pressupostos i un llarg etcètera. Generalment el desenllaç d'aquestes situacions sempre acaba posant a sobre la taula l'opció del "mal menor". Una situació que no ens agrada, que som conscients de que no respon en absolut als nostres interessos però que, d'altra banda, assumim que és la menys lesiva de les alternatives que se'ns presenten. Aquí ja hi ha un dard enverinat que acostuma a passar desapercebut. Les alternatives respecte les quals aquesta opció n'és el mal menor són les que ens ofereix el joc institucional. Unes institucions que no són nostres i que, sobre el paper, quan hi entrem és per combatre-les.

Una passa més és quan s'acaba acceptant aquest mal menor. Fàcilment la institució (o l'empresa arribat el cas) ofereix algunes petites almoines que justifiquin argumentar que és millor assumir l'alternativa en qüestió que no fer-ho. I aquí els arguments basculen entre les petites contrapartides que se'ns concedeixen i les (suposadament) terribles conseqüències si prosperessin les altres possibilitats posades a sobre la taula dels debats institucionals. Durant aquest camí cada vegada ens queda més lluny la possibilitat de fer un cop de puny sobre el taulell, trencar-lo, engegar a pastar fang les fitxes i tornar a les assemblees i als nostres espais organitzats, amb els companys i companyes, a plantejar la nostra lluita. Amb el temps sembla com si, arribat el cas, fins i tot ens faci por fer-ho. O, simplement, com que la dinàmica institucional ha buidat els carrers i ha adormit els centres de treball, simplement veiem o volem veure un desert fora de les institucions.

La dinàmica del mal menor ens fa allunyar, passa a passa, d'allà on érem i d'allò que volíem continuar sent. També

El somni institucional crea monstres (i no només la investidura del Quim Torra)

ens acostuma, quan som els i les que ens quedem fora de les institucions, a acceptar les regles del seu joc i a imposar la cultura de la delegació. És a dir, a mutilar també la nostra autonomia com a subjecte col·lectiu cedint als companys/es que hi participen la nostra capacitat de fer política. Ho fa de manera gradual, perquè si el procés fos sobtat, fàcilment hi hauria que de manera conscient en sortiria ràpidament i no s'hi deixaria arrossegar. I podria néixer una alternativa real. En canvi, de manera lenta però ferma el joc institucional acaba imposant l'adaptació a les seves pròpies normes i a la seva pròpia naturalesa que, com deia, respon a l'aparell de l'estat. És anàloga a la imatge de la metàfora de la granota dins de l'olla amb una aigua que poc a poc va pujant de temperatura i que es va posar de moda a l'època de les retallades. Ara, no obstant, la granota és l'autonomia d'aquells espais socials que en un determinat moment entren al joc institucional.

És obvi que això que exposo es pot dir també del sindicalisme on jo milito de fa anys. Ben cert. Vull pensar, però, que mantenim pràctiques que escapen d'aquesta camisa de força. I crec que ja fa temps que companys/es posen el tema sobre la taula i reclamen parlar-ne. Però, hi ha altres realitats on les implicacions d'aquestes dinàmiques són de molt més abast, tant per la cultura política que transmeten, de reproducció acrítica dels mecanismes institucionals, com per les conseqüències a la immensa majoria de la població. La investidura de Quim Torra, de qui m'estalvio fer cap comentari, n'és un trist exemple. Simplement, com deia, el somni institucional crea monstres. Uns monstres que no només són el 131è president de la Generalitat.

** Ermengol Gasiot és Secretari General de la CGT de Catalunya*

<https://lasaldelaterra.wordpress.com/2018/05/13/el-somni-institucional-crea-monstres-i-no-nomes-la-investidura-del-quim-torra/>